

Sarjakuvantekijäksi sisulla ja kielitaidolla

eVesa Kataisto

Mari Ahokoivu ja Lorelei Herrera Helsingin Sarjakuvakeskuksella.

Vesa Kataisto

Mahdollisuudet kouluttaa itsensä sarjakuva-alan ammattilaiseksi ovat viime vuosina lisääntyneet runsaasti niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Ranskassa, Charenten maakunnassa sijaitseva Angoulême on suomalaisille tuttu paikkakunta sarjakuva festivaaleistaan, mutta vuodesta 1982 lähtien paikallinen taidekoulu on tarjonnut myös sarjakuvakoulutusta. Vuonna 1995 Angoulêmesä avatun Ecole Supérieure de l'Imagen opetusohjelmaan kuuluu myös sarjakuvantekijän ammattilinja.

Ulkomaille oppiin lähteminen kysyy kielitaitoa ja ennen muuta hyvää itsetuntoa. Raudanluja usko omiin kykyihin on perusvaatimus niille, jotka valitsevat sarjakuvan. Vai valitsiko sarjakuva oululaisen Mari Ahokoivuun?

”En ole ihan varma, ”valitsinko” sarjakuvaa ilmaisumuodokseni vai tuliko se kuin luonnostaan. Olen käynyt samaa koulua kuin Ville Ranta, nähnyt hänen piirtävän ja piirtävän. Opin miten hyvin

sarjakuvan keinoin voi ilmaista itseään.

Ryhdyin vain piirtämään, tosin ennen Limingan Taidekouluun pääsyäni tein enemmän muita kuvituksia kuin sarjakuvia. Ylioppilaskirjoitusten jälkeen en edes hakenut mihinkään muuhun kouluun. Limingan sarjakuvalinja tuntui luonnollisimmalta vaihtoehdolta”, Ahokoivu kertoo.

Limingan jälkeen hän opiskeli sarjakuvaa vuoden verran taidekoulussa Angoulêmesä, ja tutustui Lorelei Herreraan, joka puolestaan vietti syksyn 2008 Sarjakuvakeskuksen harjoittelijana Helsingissä. Pariisista kotoisin oleva Herrera ei liioin osaa sanoa mikä sarjakuvien tekemisessä erityisesti vetosi.

”Kävin ensimmäisen, aikuisille suunnatun, sarjakuvakurssini 14-vuotiaana, ja ilmaisutapa vetosi minuun. Sanojen ja kuvien yhdistäminen tuntui luontevalta. Olin piirtänyt ensimmäiset sarjakuvani jo yksitoistavuotiaana – ja jatkanut piirtämistä siitä lähtien.”

”Angoulêmen kouluun hakeuduin kuitenkin vasta 21-vuotiaana, opiskeltuani ennen sitä monenlaisia aineita, esimer-

kiksi englantia ja kiinaa yliopistossa. En ollut aivan varma valinnasta, koska taidekouluun pyrkimisessä on tietynlainen kynnyks... Miten ylipäänsä voi opiskella itsensä taiteilijaksi?”, Herrera pohtii.

Taito ei ole välttämättömyys

Ahokoivu kertoo kuulleensa Angoulêmesä vuonna 2005, kansainvälinen festivaali kun tunnetaan Suomessa varsin hyvin. Se kerää paikalle joka kerta vähintään toistakymmentä finlandaisea.

”Käydessäni tapahtumassa itse ensi kertaa 2007 tutustuin koulun vuosittaiseen sarjakuvanäyttelyyn. Johanna ”Raju” Rojola oli kertonut minulle opiskelleensa Angoulêmesä, ja paikan nähtyäni vakuutuin, että halusin ehdottomasti sinne vaihto-oppilaaksi.”

”Koulu on ammattikorkeakoulutasoinen, ja itse opiskelen nyt Oulun AMK:ssa. Molemmat koulut ovat Erasmus-vaihto-ohjelman piirissä, mutta OAMK:sta ei ollut aiemmin yhtään oppilasta Angoulêmesä, eikä siis valmiita kontak-

teja sinne, joten jouduin järjestämään paikkani itse.

Paikan saaminen vaati runsasta sähköpostien vaihtoa, ja lähetin kouluun myös portfolioni. Tosin en tiedä, vaikuttiko se mitenkään sisäänpääsyyni.”

Herreran mukaan Angoulêmen kouluun pääsemiseksi ei vaadita aiempaa kokemusta sarjakuvien tekemisestä eikä edes piirustustaitoa, ainakaan jos aloittaa perusteista.

”On tärkeää tietää, että Angoulêmen koulu ei ole pelkästään sarjakuvakoulu, vaan yleinen taidekoulu. Jotta pääsisi suoraan ylemmälle kurssille, pohjalla täytyy olla aiempia suorituksia esimerkiksi yliopistotasolta. Alusta aloittavat opiskelevat ensimmäisenä vuonna mm. maalausta, taidehistoriaa, valokuvausta, äänitekniikkaa ja digitaalista kuvankäsittelyä.”

”Kouluun pyrkivät lähettävät näytekansionsa, johon tulee viisi suurikokoista piirrosta. Jos ne hyväksytään, tulee kutsu kolmipäiväisiin pääsykokeisiin, joihin kuuluu mm. filosofia-aiheisen esseen kirjoittaminen ja englannin tai muun vieraan kielen koe. Toisena päivänä alkaa käytännön osuus, graafinen hahmottaminen. Itse valitsin aiheekseni tietyn osan koulua, laadin esityksen sen uudelleensistamisesta.”

”Kolmantena päivänä on vuorossa raadin haastattelu, sen yhteydessä tutkitaan kokelaan laatimia töitä, muita kuin jo hakemuksen yhteydessä nähtyjä.”

Omaehtoinen lukujärjestys

Opetusta on maksimissaan kymmenen tuntia viikossa, ja opetusohjelman laatiminen on hyvin omaehtoista. ”Kouluvuosi jakautuu kolmeen jaksoon. Jokaisen loppussa on koe tai arvostelu, ja niistä ei voi pinnata”, Herrera esittelee.

Tätä oli lukujärjestyksiin tottuneelle suomalaisopiskelijalle hankalaa hahmottaa, Ahokoivu muistelee:

eLorelei Herrera

eLorelei Herrera

”Angoulêmessä kaikki tuntuivat tekevän omia juttujaan, toisia opiskelijoita ei juuri näkynyt. Mikäli opetusta oli tarjolla, joko opettaja oli myöhässä... tai siis, joka tapauksessa KAIKKI olivat myöhässä.

Toisinaan opettaja ei tullut paikalle lainkaan. Minun oli vaikea sopeutua tällaiseen tyyliin. Muistan miten kiireisiä ja kireitä opiskelijat olivat jaksujen loppuessa. Kaikki pausivat hommia yötä myöten saadakseen työnsä valmiiksi.”

Herrera kertoo koulun kestävän kolme vuotta. Sitten on suorittanut perustutkinnon, jonka jälkeen on mahdollisuus jatkaa kaksi vuotta lisää, ylempään tutkintoon asti.

”Sarjakuvapuolella opettajina toimivat alan ammattilaiset, esimerkiksi Thierry Smoulderen, tunnettu belgialainen sarjakuvien käsikirjoittaja sekä Angoulêmen sarjakuvamuseon johtaja ja kustantaja Thierry Groensteen.”

”Koululla vierailevat kustantajien edustajat tutkailivat opettamisen ohella myös oppilaiden töitä, enimmäkseen keskisuuren kustantamoiden edustajat. Koulun päätösnäyttely järjestetään Angoulêmen sarjakuvafestivaalien yhteydessä, joten loppuarvioita tekevät myös Moebiuksen

kaltaiset suurnimet. Alan ammattia harrastelevien paras tilaisuus on kuitenkin joka vuosi heinäkuussa järjestettävä seminaari, johon saapuvat useimpien kustantajien edustajat.”

”Jokainen päättää kuitenkin omasta tiestään. Osa julkaisee töitään omakustanteina jo ennen valmistumistaan. Opiskelijat ovat hiljattain perustaneet Angoulêmeen oman Na-kustantamon painokoneineen. Koulu ei opeta alan taloudellista puolta. Sen ohjelmassa tärkeintä on itseilmaisu, oman tyylin löytäminen. Ei kannata laskea liiaksi opettajien neuvojen varaan, se voi johtaa väärään suuntaan. Itse pidin vapaudesta, riippumattomuudesta, joka loi todellista auteur-fiilistä.”

”Se mitä kaipaen on laajempi avoimuus, sillä kaikki oli hyvin ranskakeskeistä, opetuskieltä myöten. Vasta vuosi sitten, opiskelijoiden vaatimuksesta, kursseja ryhdyttiin järjestämään myös englanniksi.”

Ahokoivu toteaa, että juuri tuosta syystä hänen on vaikea sanoa mitään opetuksen tasosta, koska suuri osa ajasta meni kielen opiskeluun.

”Sain kuitenkin mielestäni paljon irti esimerkiksi Smoulderenin sarjakuvahistoriallisista luennoista, vaikka en ymmärtänytkaan kaikkea. Muuten opetustahti olisi voinut olla tiiviimpi, vain yksi kurssi viikossa –tahti houkutteli laiskottelemaan.”

Moderni perna revittelee

Pienuhkö Angoulême ei ole erityisen viri-kerikas paikka, paitsi erilaisten festivaalien aikaan. Suurehkoja tapahtumia järjestetäänkin siellä melkein joka kuukausi, ompelukonemessuista historiallisten autojen katselmukseen. Taidekoulussa voi visuaalisten taiteiden puolella opiskella

Ce que je portais.

quand je l'ai rencontré.

quand je me suis rendu compte que je l'aime.

myös animaatiota, mutta mikään varsinainen opiskelijakaupunki ei ole kyseessä. Asunnonkin löytäminen edellyttää oma-toimisuutta, tukioppilasarjajärjestelmää ei ole, ainakaan ilmaista sellaista. ”Ranskan kielen ja kulttuurinkin osaaminen on välttämätöntä, muutoin joutuu heittäytymään ventovieraiden ystävällisyyden varaan”, muistelee Ahokoivu saapumistaan opiskelijaksi Angoulêmeen.

”Hyvä kielitaito on ehdottomasti tarpeen, joskin minullakaan ei sellaista ollut, eli tuurillakin pärjää...”

Helsinki ei ollut englantia hyvin puhuvalle Herreralle yhtä suuri asuin- ympäristön mullistus, ja meikäläinen sarjakuvakulttuurikin oli jo tullut hänelle tutuksi.

”Arvostan paljon suomalaisia sarjakuvia, ja pidän täkäläisestä ilmapiiristä. Siksi olenkin koostamassa Kutikuti-tyylistä ilmaisjakelu-sarjakuvalehteä Ranskaan. Siihen tulee mukaan sekä Angoulêmen

koulun oppilaiden että suomalaisten sarjakuvia.”

Modern Spleen –lehden ensimmäinen numero ilmestyikin vuoden 2009 Angoulêmen sarjakuvafestivaaleille mm. Charente Libre-maakuntalehden tuella 20.000 kappaleen painoksena. Na-kustantamon julkaiseman ”Modernin pernan” tehtävänä oli tarjota ilmainen julkaisufoorumi uransa alussa oleville tekijöille, kansallisuuteen tai kykyihin katsomatta.

Sittemmin Herreran ja Na-kustantamon tiet ovat eronneet, mutta aate ilmaisesta sarjakuvajulkaisusta ei ole kadonnut. Syksyllä 2009 Na etenee julkaisuissaan tabloidlehdessä antologiateos Episodeen, jonka näytekappaleen voi tilata osoitteesta association.na@gmail.com

Angoulêmen taidekoulu:

<http://www.eesi.eu/site/index.php>